

האליזכור

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [כא]

ל' ניסן תשפ"ו 1621 (שנה לא')

פרשת תזריע במצורע - שבת ראש זודש

"וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל לאמר אישה כי תזריע" (יב, א-ב)

יש לדקדק מדוע נכתבה המילה "לאמר" פעמיים?
אלא מכיוון שמצווה זו נאמרה לנשים ואליהן צריך לפנות ולדבר בלשון רכה ובמידת הצורך לנהוג בסבלנות ולחזור שוב על הדברים, כמו שכתוב (שמות יט, ג): "כה תאמר לבית יעקב", "בית יעקב"-אלו הנשים ויש לדבר אליהן בלשון רכה ולכן נכתבה כאן המילה "לאמר" פעמיים כדי להדגיש שצריך לומר להן את המצוות בלשון רכה ובסבלנות שיתקבלו הדברים על ליבן.

"והובא אל אהרן הכהן או אל אוזר מבני הכהנים" (יג, ב)

למה מביאים את המצורע לכהן דווקא?
לפי שנגעים באים על חטא לשון הרע, ועל פי רוב מספרי לשון הרע מצטדקים שהם מקיימים מצווה באמירת דברי אמת על חבריהם, לכן נאמר "והובא אל אהרן הכהן", שהיתה מידתו "אוהב שלום ורודף שלום", ולתועלת הדבר, כשיש צורך להעלים את האמת ולהשתמש פעם בהגזמה ואבק של שקר היה משנה מפני השלום, לכן מרמזים למצורע שיותר חשוב לפני הקב"ה "השקר" של אהרון - המשכין שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו "מהאמת" של הולכי רכיל - הזורעת שנאה וגורמת לפירוד בין אנשים. (ת. הפרשה) ומביא ה"חפץ חיים" זצ"ל בספרו שמירת הלשון (שער התבונה פ"ה) כי אדם המרגיל עצמו במידת הסבלנות, מלומד לקבל את הצער הנגרם לו, ויהיה מוחל על עלבונו וממלא יהיה לו יותר קל לשמור על לשונו ולא ילך ויספר בגנות אחרים שציערוהו, כי יודע שהכל מאת ה' עבור עוונותיו שהם המחפרים אותו וגורמים לו לאותו הצער.

ראש זודש שחל בשבת

השבת שראש חודש חל בה מוציאים שני ספרי תורה: **בראשון** קוראים שבעה עולים בפרשת שבוע, **בספר השני** המפטיר קורא קריאה של ראש חודש (ש"ע ס"א תכה ס"א). **ולעניין חצי קדיש** לספרדים - אומרים אחרי כל ספר תורה (כה"ח ס"א תכה ס"ק ו) [אפילו במקרה שיש ספר תורה אחד וגוללים אותו מקריאה לקריאה אומרים את הקדישים המוזכרים להלן] (ילקוט יוסף לרשל"צ יצחק יוסף ח"ב ס"א קמד ס"ח ושכן דעת רשל"צ מר"ן עובדיה יוסף, הרה"ג מר"ן בן ציון אבא שאול בשו"ת אור לציון ח"ב פ"מה ס"נד, דברי בנייהו לגר"ב דיין ח"י"ש ס"טו, מקוה מים לגר"מ מלכה ח"ג ס"א ה).
ולאשכנזים - בסיום קריאת ספר תורה ראשון שמים לידו ס"ת שני ואומרים קדיש אחד בלבד עבור שניהם (משנ"ב ס"א תכה ס"ק ג, כה"ח ס"ק ו וס"ק קמז ס"ק מד-מה, ערוך השולחן ס"ג) **ולעניין קריאת ההפטרה**: **מפטרין** "השמים כסאי" [פ"ר ר"ח שחל בשבת] (ש"ע ס"א תכה ס"א) טו.

הזהירות בדרכים - תלויה בסבלנות!

השקפת היהדות

הרב אלישיב זצ"ל ניחן בסבלנות של ברזל, ולמרות שלעיתים קרובות הטרידוהו בשאלות חסרות טעם, לא הקפיד על שואליו והשיב להם בסבלנות ובשלוות נפש, כהלל בדורו. סיפורה הרבנית: היה זה באחד הלילות, השעה היתה 1:00 בלילה, במהלך שעות השינה הספורות

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * שעון קיץ * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:16-7:12 * 8:40-8:45
כניסת שבת: 6:52 יציאת שבת: 7:44 יציאת שבת: 8:32

של הרב, נשמעו דפיקות בלתי פוסקות על שער החצר. הדפיקות נמשכו במשך – 10 דקות, הרב קם מיטתו, התלבש בחופזה וירד לפתוח את השער.

בפתח ניצב איש צעיר, שציין שיש בפיו שאלה דחופה לרב. הרב הזמינו להיכנס לבית פנימה, והאיש שאל את שאלתו: "כיצד יש לקרוא לתינוק?"

הרב, שסבר כי הברית אמורה להתקיים למחרת עם שחר, וכי השאלה משמעותית עבור שלום בית, ענה בנחת וברוגע, כשהוא מלבן את השאלה לפרטיה. לאחר שהגיעו הרב וצ"ל והשואל להבנה, ביקש האיש לשאול את הרב שאלה נוספת: "ואם לבסוף תיוולד בת, כיצד אקרא לה?"...

הסבלנות היא מידה טובה הדרושה לכל אדם באשר הוא, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, ורצויה בכל מקום שהולכים או נוסעים ובכל פעולה שעושים.

והיכן לא זקוקים לה?! בתור למכולת, בקופת חולים, בעבודה, מול הפקיד הזעוף בבנק, בבית בין איש לאשתו, בחינוך הילדים, מורהמלמד לתלמידו, המורה עם תלמידותיה, נהג רכב שנוסע בכביש והולך רגל שעובר במעבר חציה וכו'.

והפליגו חז"ל במעלת המחזיק במעלת הסבלנות, כי כדי לרכוש מידה זו זקוקים לכוחות נפש מרובים אך השכר בהתאם – כשאדם נוהג בסבלנות ומעביר על מידותיו מעבירין לו בשמים על כל פשעיו.

וידוע מאמר חז"ל "תולה ארץ על בלימה" – שהעולם מתקיים על האדם הסובל חרפה וביזיונות בשקט ואינו עונה למגדפיו וכנגד זה מבטלין מעליו גזירות קשות ורעות. ונכתב בשם האר"י ז"ל כי סבילת העלבונות מועילה לנפש יותר מכל הסיגופים והתעניות ואילו היה האדם יודע את גודל וטובת הדבר לנפשו היה מחפש בשוק אנשים שיחרפוהו.

וכל שכן בכביש היא משתלמת וכבר אמר חכם אחד: עדיף לאבד רגע בחיים ולא את החיים ברגע!!

הסבלנות שהצילה!

מעשה שהיה

סיפר הרב שלום שבדרון זצ"ל ששמע זאת מבעל המעשה

לאחר מלחמת העולם הראשונה, חילות הצבא הלבן האנטי-בולשוויקיים ברוסיה השתלטו על המדינה. לראשונה מזה שנים רבות נהנו היהודים מחופש בתעסוקה, ורבים מהם בחרו לעסוק במסחר ביהלומים ובתכשיטים, וחלקם אף התעשרו מעסקי היהלומים.

שמי מיכאל, אף אני עסקתי לפרנסתי במסחר היהלומים. בוקר אחד שלא כדרכי החלטתי להגיע מוקדם למשרדי בבורסת היהלומים. מזוודת היהלומים הייתה אחוזה בידי ולפתע שמעתי מישהו צועק: "עשירי למניין". סובבתי את ראשי וראיתי אדם עומד בפתח בית כנסת קטן, ומחפש עשירי למניין. הוא צעק לעברי וקרא לי לבוא להשלים מניין, חשבתי שיש לי מעט זמן ונכנסתי להשלים מניין. כשנכנסתי ראיתי שהיו שם רק שלושה אנשים מלבדי.

"מה זה?" טענתי, "אני לא עשירי, אני חמישי, זה ייקח כל הבוקר להשיג עשרה אנשים." "אל תדאג", ענה לי, "יהודים רבים עוברים ברחובות אלה כל בוקר".

מתוסכל, התחלתי לומר תהילים. הוא השיג עוד אדם אחד, פניתי לעזוב, אך הוא התחנן: "הקשב, זה היארצייט של אבי, עליי לומר קדיש, בבקשה הישאר".

"אינני יכול להישאר עוד", מחיתי, "אני חייב להיות במשרדי בשעה 8, ועכשיו כבר שמונה". הוא ענה בתקיפות: "אינני נותן לך לצאת, עלי לומר קדיש".

לא רציתי להרגיזו וחזרתי לקרוא תהילים. הוא השיג עוד שני אנשים ואני התחלתי להתקדם לעבר הדלת. הפעם הוא פנה לעברי ואמר: "לו לך היה יארצייט לזכר אביך היית רוצה שאשאר, נכון? והייתי נשאר. אז עכשיו אני רוצה שתעשה אותו דבר בשבילי".

הטענה איך הייתי מרגיש במקומו גרמה לי להרגיש אחרת, והחלטתי להישאר. בשעה 8 וחצי היה מניין. חשבתי שיגיד קדיש, אך לא. הוא התחיל מראשית התפילה. הסתכלתי בשעוני, וחשבתי שלא אגיע למשרדי עד השעה תשע. הייתי תקוע עד סוף התפילה. הוא הודה לי מאוד, ואני עזבתי. התחלתי ללכת לעבר משרדי, כשהגעתי למרחק שני בניינים ממשרדי, אץ לעברי אדם שהכרתיו כשהוא מנופף בידי בבהלה: "הסתלק מכאן, מהר!, הבולשביקים השתלטו היום על הממשל, כמה מהם באו והרגו יהודים

בבורסת היהלומים, ועכשיו הם עסוקים באיסוף השלל, הימלט על חיךי?!"
אכן נמלטתי על נפשי, הסתתרתי כמה ימים ויצאתי מרוסיה. אתם בוודאי מתארים לעצמכם מה היה קורה לי, לו הייתי עוזב את המניין מוקדם מחוסר סבלנות?

הלכות מידת הסבלנות [א]

פינת ההלכה

א. מידת הסבלנות, היא היכולת הנפשית של האדם להתאפק, להכיל מצבים אגרסיביים קשים מבלי להתפרץ, לדעת לדחות סיפוקים ולהמתין ברוגע. היא מאפשרת להתמודד עם לחצים ועיכובים מבלי למהר להגיב.

הסבר: סבלנות מלשון סבלות, היא משולה ליכולת של סבל להעמיס משא, ומאפשרת "לסבול" או להכיל אי נוחות מבלי להישבר ואין הכוונה למשמעות של סבל וכאב אלא מבטאת פעולה של נשיאה והכלה. "סובלנות" היא סעיף קטן מסבלנות, שפרושה היכולת לקבל דעות או מנהגים שונים.

ב. מידת הסבלנות נצרכת בכל תחומי החיים לכל בני האדם [מפשוטי העם ועד למכובדי העם] (פלא יועץ ע' סבלנות). והיא המפתח ובריה התיכון של המידות הטובות וממנה מסתעפים כל המידות הטובות (משל האצות על פרקי אצות לרז משה לוי עמ' סלח).

הסבר: המשנה במסכת אבות (פ"ג מ"ט) אומרת: "אמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידי, צאו וראו איזוהי דרך טובה שידבק בה האדם... רבי אלעזר אומר: לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריתם, שבכלל דבריו דבריתם".

וכותב על זה רבינו יונה גירונדי (מגדולי הראשונים): "לב טוב" זהו הסבלן שאינו קצר רוח ומתרחק ממידת הכעס ומשיב מענה רך, אף כי יעשו לו דבר רע- יסבלהו, ואין מר בפיהו כי חיכו ממתקים וכולו מחמדים (משל האצות עמ' סלח, מידות דיליה לרז אברהם חנונו עמ' תשא).

דוגמא ממעשה שהיה: שני בני אדם התווכחו זה עם זה וקבעו ביניהם: מי שיצליח להכעיס את הלל הנשיא, יקבל ארבע מאות זוזים (שם המטבע שהיה נפוץ בזמן התלמוד). אמר אחד מהם: אני אצליח להכעיס אותו.

חיכה האיש לערב שבת, לזמן בו הלל חופף את ראשו לכבוד שבת המלכה, הלך ועבר על פתח ביתו וקרא בקול: מי כאן הלל? מי כאן הלל? הלל לא נבהל מהטון המזלזל, התלבש שוב ויצא לקראתו. "בני, מה אתה מבקש?" שאל אותו. "יש לי שאלה לשאול", השיב האיש. "שאל בני, שאל!", ענה הלל בנחת.

"מדוע לתינוקות שנולדים בבבל יש ראשים עגלגלים יותר משאר התינוקות?" השיב הלל: "בני, שאלה גדולה שאלת. הסיבה לכך היא מפני שהמיילדות בבבל לא מומחיות דיין והדבר פוגע בצורת ראשיהם של התינוקות".

הלך האיש והלל שב לביתו להמשיך לחפוף את ראשו. זמן קצר אח"כ הופיע האיש שוב בחצר הבית וקרא: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"

שוב התלבש הלל ויצא לקראתו. "בני, מה אתה מבקש?", אמר בקול רגוע. "שאלה יש לי לשאול" השיב האיש. "שאל בני, שאל!" אמר לו הלל. "מדוע עיניהם של האנשים הגרים בעיר תרמוד רכות?"

"בני, שאלה גדולה שאלת. התשובה היא מפני שהם גרים באיזור מדברי, והחול נכנס ופוגע בעיניהם". שוב הלך האיש ושוב חזר הלל והמשיך לחפוף את ראשו, כשרגעים ספורים לאחר-מכן... נשמע קולו של האיש המקנטר. "מי כאן הלל, מי כאן הלל?" והלל לא כעס ולא התרגז, אלא יצא לקראתו ברוגע ושאל: "בני, מה אתה מבקש?"

המשיך האיש בשאלותיו המגוחכות. "מדוע רגליהם של בני אפריקה רחבות?" "שאלה גדולה שאלת", הגיב הלל. "מפני שגרים הם במקום שיש ביצות רבות לכן ברא להם רגלים רחבות שלא ישקעו במים ובבוץ".

"יש לי עוד הרבה שאלות, אבל אני חושש שתכעס עליי" אמר האיש. התיישב הלל לפניו ואמר: "את כל השאלות שיש לך לשאול – שאל!", "האם אתה הלל, שקוראים לך נשיא ישראל?"

- "כן", "אם כך, הלוואי ולא ירבו כמותך בישראל!" תמה הלל על ה"איחול" המוזר ושאלו: "בני, מפני מה אתה אומר כך?", סיפר לו האיש על ההימור ועל כך שהוא הפסיד ארבע מאות זוזים כיוון שהפגין אורך רוח ולא כעס.

השיב לו הלל: "הוי זהיר ברוחך, כדאי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז ועוד ארבע מאות זוז - והלל לא יקפיד ולא יאבד סבלנותו" (על-פי מסכת שבת דף ל.).

התנהגותו הסבלנית של הלל באה ללמד אותנו שבכל ניסיון שנקלע בדרכנו בו מקניטים אותנו עלינו לנהוג באורך רוח ולזכור שזהו ניסיון משמים ואותו אדם הוא שליח שנשלח לנסותנו. הבנה זו תקל מעלינו לגבור על הכעס ובזכות הקושי הגדול שבניסיון יתקיים בנו מאמר חז"ל (תענית כה ע"ב): "כל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו".

ג. הסבלן מסוגל מאוד להשיג את מידת השמחה, לעבוד את ה' ולקיים את מצוותיו בשמחה, לפי שמקבל כל פגע ומקרה שקורה לו בחיים ברוח טובה ומצדיק דינו כי הכל עושה ה' לטובה (אורחות דלקיים הוצ' במידות דיליה ח"ב עמ' תשא).

הסבר: מבוסס על הפסוק (בראשית מט, טו) "וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו לסבול", שמשמעו: מי שרוצה להיות במנוחה עליו להיות סבלן (ספר מילות ליליה סס עמ' תשז).

דוגמא ממעשה שהיה: באיש ואשה שהגיעו לזקנה מופלגת מעל מאה שנה בבריאות איתנה. בחור צעיר התעניין לדעת אורחות חייהם – כיצד זכו לחיים טובים וארוכים ובא לבקרם בביתם וביקש מהזקן להתארח בביתם מספר ימים בכדי לדעת את הסיבה לזכייתם בחיים טובים וארוכים, הזקן שמח לארחו ואמר לו שבכדי לדעת את הסיבה לחייהם הארוכים די בשעה אחת בלבד. הם ישבו עם האורח הצעיר ושוחחו על הא ועל דא, לאחר מחצית השעה ביקש הזקן מאשתו הזקנה להביא אבטיח מהמרתף כדי לכבד את האורח, במרתף היו מונחים 5 אבטיחים קטנים בשורה מסודרת. הלכה הזקנה באיטיות – ירדה למרתף וחזרה כשבידה אבטיח אחד. אמר לה הזקן בנועם: "לא לאבטיח הזה התכוונתי אלא לאבטיח המונח לידו". החזירה את האבטיח למרתף, והביאה אבטיח אחר שהיה מונח בצד שמאל, אמר לה הזקן בנועם: "לא לאבטיח הזה התכוונתי אלא לאבטיח הקטן שבצד ימין", ירדה הזקנה למרתף בפעם השלישית והביאה את האבטיח הקטן בצד ימין. ביקש ממנה הזקן לפרוס את האבטיח לפרוסות ולהגישו לפניהם לאכילה ואכלו בשמחה.

פנה הזקן לאורח: "כעת, הבנת במה זכינו לאריכות ימים ושנים?", ענה האורח הצעיר בשאלה: "וכי בגלל אכילת אבטיח זוכים לחיים ארוכים? אני מכיר הרבה אנשים שאוכלים אבטיחים ולא זכו לחיים ארוכים?". ענה לו הזקן: "לא התכוונתי לאכילת אבטיח, אלא לסבלנות, ראית בעיניך שאשתי הזקנה ירדה למרתף שלוש פעמים ולא כעסה, וכן אני לא כעסתי עליה שלא הביאה בפעם הראשונה את האבטיח שהתכוונתי אליו. (קובץ גליונות מריח נוחה).

ד. הסבלן שואב כוחו מהאמונה, שכל מה שעושה הקב"ה לטובה עושה (אורחות לדיקים). וזוכה להדבק במידותיו של הקב"ה: מה הוא ארך אפים [סבלן] אף אתה תנהג כמותו (לדניס יא, כז, אבות ה, מעגלי חיים לרב שמואל ירושלמי עמ' 73).

הסבר: כנאמר בתורה (לדניס יא, כז): "לאהבה את ה' אלוהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו". ומבארת הגמרא (שבת קל"ג, הרמב"ם ס' המלוות מלוות עשה ח): "מה הוא נקרא חנון אף אתה היה חנון, מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום, מה הוא נקרא קדוש אף אתה היה קדוש". לכן עלינו ללמוד מסבלנותו של הקב"ה שהרי בפרקי אבות (ה, ב) מובא: "עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שבכל הדורות היו מכעיסין ובאים לפניו, עד שהביא עליהם את המבול". להודיע כמה גדולה מידת הסבלנות של הקב"ה כלפי בני האדם שהוא זן ומפרנס את החוטא עד שישוב מדרכו הרעה (מעגלי חיים ס).

ה. הסבלנות שונה מהעצלות, לפי שהאדם העצל נמנע מלהגיב מתוך עצלות, ואילו הסבלן יכול להגיב אך נמנע מכוח השליטה עצמית והאיפוק. וכבר האריכו חז"ל ברעת העצל והפסדיו.

ו. "כל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו שנאמר (מכילתא ז, יח): 'נושא עוון ועובר על פשע' - למי נושא עוון? למי שעובר על פשע" (גמרא ראש השנה יז). למדים אנו מכאן שאדם המבליג, מוחל, ואינו מקפיד על חבריו שציערו אותו, משמים מוחלים לו על כל עוונותיו, "מידה כנגד מידה" (שמיטה הלשון ח"ח שער התשובה פ"ח, נתיבות ישר לגר"י הכהן עמ' 117).

דוגמא ממעשה שהיה: כאשר חלה רב הונא, בנו של רבי יהושע, נכנס רב פפא לבקרו ולדרוש בשלומו. כאשר קרב רב פפא אל החולה, הביט בפניו וידע שהוא נוטה למות. מיד ציווה לבני ביתו של רב הונא להכין עבורו תכריכים... לבסוף נרפא רב הונא ממחלתו.

כאשר פגשו רב פפא התבייש ממנו על שהציע להכין לו תכריכים. ניגש אליו ושאלו: "אמור לי, רב הונא, מה ראית בשמים כאשר כבדה עליך מחלתך?". אמר לו רב הונא: "אכן כך היה, נגזר עלי להסתלק מן העולם, אולם הקב"ה ברחמי ציווה ואמר: "היות שרב הונא אינו עומד על דבריו אלא מעביר על מידותיו, אל תדקדק עימו". (גמרא ראש השנה יז).

יום שכולו תורה ביום רביעי יום העצמאות ה' באייר באשרוד בבי"כ החיד"א

רב' יצחק הנשיא 22 אזור ג' החל מ- 9:00 בבוקר עד 1:00 בלילה *עזרת הנשים פתוחה

בהשתתפות הרבנים: הרב אליהו כהן, הרב אברהם יוסף, הרב שלמה קדוש, הרב מאיר אליהו, הרב יגאל כהן, הרב זמיר כהן, הרב יצחק פנגר, הרב בנימין חותה, הרב יצחק בצרי, הרב שי עמר, הרשל"צ שלמה עמר, הרב גדעון בן משה, הרב אלחנן פרץ, הרב שלמה ליונשטיין, הרב דוד ברוורמן, הרב יוסף חגי, הרב יעקב סיני, הרב חיים זאיד, הרב ליאור גלזר.
מנחה ב-- 1:30 וארוחת צהרים כיד המלך ערבית ב- 8:30 לערך

מוקדש לרפואת הנפש והגוף של דניאל בן שרה הי"ו שיוכל לחזור להפיץ את העלון במושבים

העלון מוקדש לעילוי נשמת לאה בת פרחא פאני ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דיא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46